

Uz sākumlapu>Meklēt juristu>**Sameklēt ekspertu**

**Sameklēt ekspertu**

Dānija

## I. Ekspertu saraksti un reģistri

Dānijā ir vairāku veidu eksperti, un viņu iecelšana, procesuālā kārtība un tas, vai pastāv publisks ekspertu saraksts/reģistrs, ir atkarīgs no tā, kāda veida eksperts ir iesaistīts.

Ekspertu piemēri:

novērtēšanas eksperts;

nomas tiesas vērtētājs;

bērnu lietu eksperti;

vērtības noteikšanas eksperti;

tehniskie eksperti maznozīmīgu nodarījumu lietās.

Noteiktās jomās ekspertu padomus var sniegt arī asociācijas.

Dažos gadījumos tiesa var atrast ekspertu iekšējā datubāzē, kurai var piekļūt visas Dānijas tiesas. Šo ekspertu iecelšanas procedūras var atšķirties, taču visiem ekspertiem kopīga iezīme ir tāda, ka viņiem jābūt ar nevainojamu reputāciju. Lai nodrošinātu pārredzamību, šo ekspertu sarakstu/reģistru dažreiz publicē arī Dānijas tiesu tīmekļa vietnē.

Citos gadījumos tiesa var iecelt par ekspertu jebkuru personu, kuru tā uzskata par piemērotu un kompetentu. Šādos gadījumos dažām publiskām organizācijām ir ekspertu reģistri, no kuriem tiesa var izvēlēties ekspertu, ja attiecīgais jautājums ietilpst tās kompetences jomā, piemēram, kriminālistikas jomā. Ja saraksta nav, ar abu prāvnieku piekrišanu tiesa iecel ekspertu, kurš šķiet kompetents. Iecelt var tikai personas ar nevainojamu reputāciju.

## II. Ekspertu kvalifikācija

Nepiemēro prasības attiecībā uz ekspertu kvalifikāciju. Tiesai ekspertu atzinums nav saistošs, bet tā var to brīvi novērtēt. Minētais attiecas arī uz pierādījumu spēku. Kad Dānijas Tiesu administrācija izskata pieteikumus, ko iesniegušas personas, kuras vēlas būt par ekspertiem maznozīmīgu nodarījumu lietās, tā apspriežas ar attiecīgajām rūpnieciskajām organizācijām un pieprasa ziņas par sodāmību. Citu prasību attiecībā uz ekspertu izglītību vai profesionālo pieredzi nav.

## III. Ekspertu atlīdzība

Atlīdzība ir atkarīga no tā, kāda veida eksperts ir iesaistīts lietā.

**Novērtēšanas ekspertu, nomas tiesas vērtētāju un bērnu lietu ekspertu** atlīdzība ir stingri noteikta, un noteikumus par atlīdzību nosaka Dānijas Tiesu administrācija (Tiesvedības likuma 93. pants un Sociālo pakalpojumu likuma 172. pants).

Civilprocesā, kur ir nepieciešams **eksperta novērtējums**, piemēram, tehnisks ziņojums, nepastāv noteiktas likmes vai ierobežojumi attiecībā uz eksperta samaksu. To nevar samaksāt avansā. Tiesa nosaka samaksu, kas maksājama tiesas ieceltajam ekspertam par viņa ziņojumu un ierašanos tiesā, kā arī jebkuru radušos izmaksu atlīdzību. Pirms lēmuma pieņemšanas tiesa prasa, vai pusēm ir kādi komentāri. Tajā pašā laikā tiesa izlemj, kā samaksa ir sadalāma starp pusēm (Tiesvedības likuma 208. pants).

Puse, kura lūgusi tiesai uzdot sagatavot eksperta ziņojumu, un puses likumīgais pārstāvis ir atbildīgi par saistītajām izmaksām. Tomēr arī otra puse un tās likumīgais pārstāvis ir atbildīgi par to izmaksu daļu, kas saistāma ar atbildēm uz tās jautājumiem. Puse, kura prasījusi eksperta uzaicināšanu uz tiesas sēdi, atbild par izmaksām, kas rodas šajā saistībā. Tiesa var uzdot pusēm iesniegt nodrošinājumu par to pieprasītā eksperta ziņojuma izmaksām (Tiesvedības likuma 208. pants).

Kriminālprocesā piemēro līdzīgus noteikumus par ekspertu ziņojumiem (ar nepieciešamām korekcijām) (Tiesvedības likuma 210. pants).

Tehniskajiem ekspertiem **maznozīmīgu nodarījumu lietās** ir jāsniedz paredzamo izmaksu tāme, un viņiem nav atļauts atbildēt uz tehniskiem jautājumiem, pirms ir nokārtota atlīdzība. Vēlāk pusēm ir jāsniedz komentāri par ekspertu izmaksu tāmi. Būtiski ir tas, ka gadījumā, kad puses nevar iesniegt nodrošinājumu par izmaksām, tiesa var nolemt, ka lieta tiks turpināta bez eksperta ziņojuma. Noteikumus nosaka Dānijas Tiesu administrācija (Tiesvedības likuma 404. pants).

## IV. Ekspertu atbildība

Nav īpašu noteikumu, kas attiecas uz ekspertu atbildību. Ekspertam jāievēro amata noteikumi, kas reglamentē viņa specialitāti, objektivitāti un dienesta noslēpumu. Tādējādi viņa atbildību reglamentē vispārējie saistību/līgumiskie noteikumi. Šādi noteikumi neparedz nekādu atbildības maksimālo ierobežojumu. Eksperts, kurš neievēro amata noteikumus, kā no viņa tiek gaidīts, var tikt aizstāts, viņa samaksa var tikt samazināta, vai arī viņu var pat saukt pie atbildības. Ja, pildot amata pienākumus, tiek īstenota noziedzīga rīcība, var tikt izvirzītas kriminālapšūdzības.

Visbeidzot, nav pienākuma ekspertu iespējamo atbildību segt ar profesionālās atbildības apdrošināšanu.

## V. Papildu informācija par procesuālo kārtību attiecībā uz ekspertiem

Noteikumi par procesuālo kārtību attiecībā uz ekspertiem ir atrodami dažādos tiesību aktos un ir atkarīgi no iesaistītā eksperta veida. Tomēr lielākā daļa noteikumu ir ietverta Tiesvedības likumā (2021. gada 15. septembrī konsolidētais likums Nr. 1835). Attiecībā uz bērnu lietu ekspertiem noteikumi ir daļēji atrodami Sociālo pakalpojumu likumā.

Atsevišķas Tiesvedības likuma daļas ir pārtulkotas angļu valodā.

### 1. Ekspertu iecelšana

Civillietās ekspertus var iecelt tiesa vai tiesvedības puses. Puse var lūgt, lai tiesa piesaista ekspertu ziņošanai par vienu vai vairākiem jautājumiem.

Krimināllietās to, vai lietā būtu jāiesaista eksperts, izlemj tiesa pēc apsūdzētā vai apsūdzības izvirzītāja pieprasījuma. Gan aizstāvis, gan apsūdzības izvirzītājs var pieaicināt ekspertus-lieciniekus.

Ekspertiem ir jāziņo par jebkuriem interešu konfliktiem ar kādu no tiesvedības pusēm.

Maznozīmīgu nodarījumu lietās (lietās, kurām nav ekonomiskas vērtības vai kuru vērtība ir mazāka nekā 50 000 Dānijas kronu) tiesnesis var nolemt pieprasīt eksperta atzinumu. Ekspertus, kuri darbojas maznozīmīgu nodarījumu lietās, iecel Dānijas Tiesu administrācija.

#### a) Iecelšana, ko veic tiesa

Tiesas priekšsēdētājs / tiesa ieceļ novērtēšanas ekspertus u. c. konkrētajai lietai, ja tiek uzskatīts, ka ir nepieciešama viņu kompetences pārstāvība. Tiesas priekšsēdētājs izvēlas novērtēšanas ekspertu no attiecīgā saraksta/reģistra / iekšējās datubāzes, bet dažās situācijās viņam nav šāda pienākuma. Pirms tiesas priekšsēdētājs / tiesa izlemj iecelt novērtēšanas ekspertus, puses var izteikt komentārus par šo lēmumu.

Gadījumos, kad eksperta novērtējumu pieprasa puses, tās var iecelt ekspertu, taču tiesai nav saistošs to lēmums. Ja puses vienojas par konkrētu ekspertu, tiesnesis parasti viņu ieceļ (pat ja viņam nav pienākuma to darīt). Ja ekspertu ieceļ tiesa, tiesai būtu jāinformē puses par personu, kuru tā plāno iecelt, un jāļauj pusēm iesniegt komentārus. Ja pastāv ekspertu saraksts/reģistrs, tiesa vai attiecīgā puse var izvēlēties ekspertu no tā, bet tām nav vienmēr pienākuma to darīt.

#### **b) Iecelšana, ko veic puses**

Ja puses vēlas iecelt ekspertu atzinuma sniegšanai, tām jāievēro konkrēts process — ikreiz, kad puses pieprasa eksperta ziņojumu civillietās, tām jāiesniedz rakstisks pieteikums tiesā. Pieteikumā jābūt ietvertai informācijai par eksperta atzinuma mērķi un par jautājumu, par kuru jāveic eksperta novērtējums.

Ja tiesa to atļauj, pusēm jāiesniedz savi jautājumi tiesai. Pēc jautājumu saņemšanas tiesa ieceļ vienu vai vairākus ekspertus. Kā aprakstīts iepriekš, arī puses ieceļ ekspertu, bet tiesai šāda iecelšana nav saistoša.

## **2. Procedūra**

### **a) Civilprocess**

Procedūra ir atkarīga no tā, kāda veida eksperts ir iesaistīts lietā. Dažreiz eksperts tiek uzaicināts uz tiesas sēdi, lai atbildētu uz jautājumiem par noteiktu tēmu, piemēram, bērnu lietu eksperts ģimenes tiesību jautājumos, eksperta novērtējums par tehniskiem jautājumiem, un dažreiz ekspertam ir tikai jā sagatavo rakstisks ziņojums. Citos gadījumos eksperts darbojas kā tiesnesis un piedalās apspriedēs.

Turpmāk doti divi piemēri.

Novērtēšanas eksperts, kuru ieceļ tiesas priekšsēdētājs/tiesa individuālajai lietai, kurā par nepieciešamu tiek uzskatīta viņa kompetences pārstāvība, darbojas kā tiesnesis (bet ar eksperta zināšanām konkrētā disciplīnā) un piedalās tiesas apspriedēs. Ģimenes tiesībās tiesai palīdz bērnu lietu eksperti. Gadījumos, kad kādā jautājumā svarīgs ir eksperta novērtējums, ekspertam ir jāatbild uz jautājumiem, kas saņemti no tiesas, sagatavojot tiesai adresētu rakstisku ziņojumu. Ekspertam jāinformē puses par pārbaudes laiku un vietu. Ja eksperta ziņojums ir nepilnīgs, tiesa var uzdot ekspertam veikt atkārtotu pārbaudi vai papildināt ziņojumu, sagatavojot papildu rakstisku ziņojumu. Pastāv iepriekš noteiktas eksperta ziņojuma veidnes. Tiesa neveic eksperta darbības uzraudzību. Pēc ziņojuma iesniegšanas puses var uzdot ekspertam papildu jautājumus, ja tiesa to atļauj. Tad tiesa izlemj, vai ekspertam uz papildu jautājumiem ir jāatbild rakstiski papildu ziņojumā vai mutiski tiesas sēdes laikā. Ekspertu var arī uzaicināt uz tiesas sēdi, lai viņš atbildētu uz jautājumiem par ziņojumu.

Ekspertu rakstiskos vai mutiskos atzinumus puses apstrīd, kad lietu izskata tiesā. Jebkurā gadījumā tiesnesim eksperta atzinumi nekad nav saistoši.

### **b) Cita informācija**

Arī krimināllietās ekspertu–liecinieku piesaistīšana ir viena no iespējām. Viņus uzaicina uz tiesu, un viņi parasti piedalās tiesas sēdē.

*Šeit sniegtā informācija apkopota projekta “Atrodi ekspertu” laikā no katras valsts kontaktpersonām, ko atlasījis*

*[Eiropas Kompetences un ekspertu institūts \(EEEI\)](#).*

Lapa atjaunināta: 09/05/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.